

12161

KRAJOWY OŚRODEK BADAŃ I DOKUMENTACJI ZABYTEKÓW W WARSZAWIE KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	Nr

1523/12

1. Obiekt
OFICyna TYLNA KAMIENICY FRONTOWEJ PRZY UL. STASZICA 17

2. Czas powstania
**Pocz. XVII w., 1 poł. XIX w.,
1 ćw. XX w.**

3. Miejscowość
ZAMOŚĆ

1.

4. Adres
**ul. Żeromskiego 16
22- 400 Zamość**
nr działki: **Ark. 46 dz.11**
nr ks. wiecz.: [redacted]

5. Przynależność administracyjna
województwo **lubelskie**
powiat **zamojski**
gmina **Zamość**

6. Poprzednie nazwy miejscowości

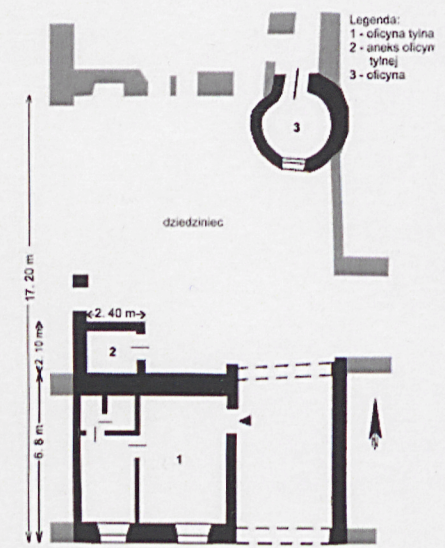
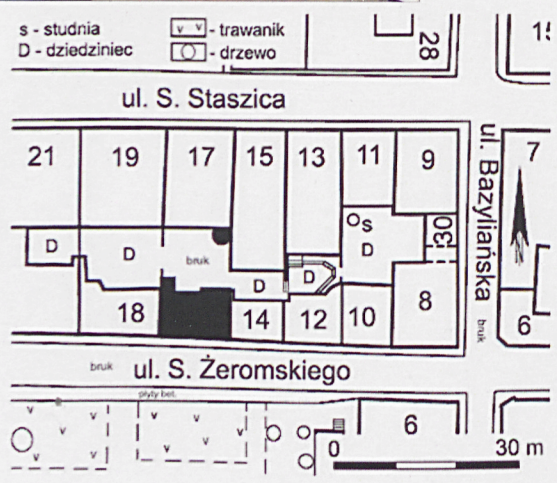
7. Przynależność administracyjna do 31.12.1998 r
województwo **zamojskie**
gmina **Zamość**

8. Właściciel i jego adres
**Urząd Miasta Zamość
ul. Rynek Wielki 13
22-400 Zamość**

9. Użytkownik i jego adres
Adm.: **ZGLi M, ul. Peowiaków 8
22-400 Zamość**
Lombard - [redacted]
i lokatorzy

10. Rejestr zabytków

nr: **A/ 614** data **14. 06.1972 r.**

Pierwsza lustracja z 1591 r. odnotowuje działkę jako niezabudowaną. Również jako niezabudowana wymieniana jest w latach 1603 – 4 – własność Legaińskiego. Kamienica w przedniej części ob. posesji nr 17, powstała w pocz. XVII w. jako budowla parterowa, murowana; w jej podcieniu mieściła się jatka solna; na tyłach budynku znajdowała się łaźnia (3) oraz stajnia zaś na dziedzińcu – studnia.

W 1657 r. jako właściciel posesji wymieniany jest prefekt policji – Grzegorz Pauli, w 1691r. – Marianna i Piotr Reynberger – aptekarz, w 1720 r. – Zofia i Ambroży Reynberger – aptekarz, w 1756 r. – Anna i Jakub Braunowie, w 1803 r. – Józef i Anna Zamościcy, w 2 poł. XIX w. – Margulesowie. Kamienica przebudowywana była na przełomie XVII/XVIII w. i po pożarze w 1827 r. – przebudowa w 1878 r. W połowie lub 3 ćw. XIX w. zlikwidowano attykę i nadbudowano drugie piętro a także ujednolicono fasadę kamienicy w duchu klasycyzmu.

Pierwotna zabudowa tylna posesji pozostaje nieznana. Zachowała się niewielka łaźnia (3), wymieniana w pocz. XVII w., stanowiąca aneks kamienicy oraz oficyna tylna, frontem zwrócona do ul. Żeromskiego. Wymieniana stajnia prawdopodobnie była niewielkim budynkiem drewnianym, być może stojącym w miejscu obecnej oficyny. Oficyna boczna, o której jest mowa jeszcze w 1977 r. – nie istnieje.

Przyziemie obecnej oficyny budynku składa się z jednoprzestrzennego, niewielkiego wnętrza zach. i szerokiego przejazdu. Zapewne jest pozostałością pierwotnej zabudowy posesji. Piętro, łączące oba człony, mogło zostać nadbudowane w 1 poł. XIX w. Pierwotnie dostęp do pomieszczeń piętra znajdował się na ganku obiegającym podwórze, prowadzącym z piętra kamienicy frontowej. Obecnie wejście na piętro znajduje się w kamienicy nr 20 przy ul. Żeromskiego. Eklektyczna elewacja frontowa budynku sugeruje przebudowę w 1 ćw. XX w.

SYTUACJA.

Zamość położony jest w pd.wsch. Polsce na skraju Wyżyny Lubelskiej, na wysokości 210 m n.p.m., w bezpośrednim sąsiedztwie Roztocza i Roztoczańskiego Parku Narodowego.

Omawiany budynek znajduje się w centrum starego miasta, w ciągu zabudowy pd. bloku przyrynkowego, na zapleczu kamienicy frontowej przy ul. Staszica nr 17 (środkowa część bloku pd.); stanowi oficynę tylną kamienicy, fasadą zwrócony jest do ul. Żeromskiego. Elewacja tylna, wraz z tylną elewacją kamienicy frontowej wyznaczają mały dziedziniec wewnętrzny, oddzielony od wsch. stopniem prowadzącym na dziedziniec, sąsiadującej od wsch., kamienicy nr 15; od zach. – niskim, ceglany murkiem oporowym zwieńczonym ławeczką i wąskim odcińkiem wysokiego muru z arkadową bramą – bezpośrednio przy narożu elewacji oficyny. Do wsch. naroża elewacji kamienicy frontowej przylega niewielki, cylindryczny budynek dawnej łaźni (3). Dziedziniec wyłożony betonowymi puzzlami – na szerokość przejazdu i kostką brukową – w pozostałej części. Przed fasadą od ul. Żeromskiego – chodnik z płyt centowych i z puzzli – na szerokość bramy.

MATERIAŁ. KONSTRUKCJA. TECHNIKA.

Ściany - murowane z cegły pełnej na zaprawie wapiennej, obustronnie tynkowane; cokół budynku licowany kwadratowymi płytami piaskowca. Boniowanie parteru fasady - wypracowane w tynku. Lizena w elewacji pn. – ceglana, tynkowana. Gzymsy kordonowy i koronujący - ceglane, profilowane, tynkowane; gzymsy parapetowe dolnych okien na parach kostkowych konsolek – ceglane, tynkowane. Opaski okien elewacji pn. – kamienne, profilowane. Ściany lukarn – w konstrukcji drewnianej, szalowane deskami. Ściany wewnętrzne – ceglane, otynkowane, część – z płyt gipsowo-kartonowych.

Sklepienia i stropy. Betonowe, płaskie, otynkowane

Wieżba dachowa. Zabudowana pomieszczeniami mieszkalnego poddasza.

Pokrycie dachowe. Dach główny i dachy lukarn oraz aneksu kryte blachodachówką.

Posadzki i podłogi. W bramie – betonowe puzzle. W lokalu użytkowym przyziemia posadzka ze współczesnych płytek ceramicznych oraz parkiet drewniany pod wykładziną PCW. Na piętrze i poddaszu podłogi z desek, w pomieszczeniach kuchennych i sanitarnych współczesne posadzki ceramiczne.

Schody. W budynku brak schodów. Dostęp na piętro i poddasze z budynku przy ul. Żeromskiego nr 20.

Okna – otwory okienne duże, w kształcie stojącego prostokąta. Okna drewniane, ościeżnicowe polskie, dwudzielne, sześciopodziałowe, z dodatkowo otwieraną jedną kwaterą. W lukarnach okna współczesne, zespolone, dwudzielne, czteropodziałowe, otwierane i uchylne.

Drzwi - zewnętrzne: prostokątne, jednoskrzydłowe, płycinowo – ramowe. Do aneksu drzwi arkadowe, jednoskrzydłowe, deskowo – listwowe na zawiasach pasowych. Drzwi wewnętrzne współczesne, prostokątne, płytowe.

RZUT niewielki budynek na rzucie prostokąta wydłużonego na osi wsch. – zach. Do zach. naroża ściany pn. przylega niewielki, prostokątny aneks, dostępny z zewnątrz. Wsch. część przyziemia, wysuniętą ryzalitowo na pn., zajmuje brama. Wnętrze przyziemia jednoprzestrzenne, wtórnie współcześnie podzielone na kilka mniejszych pomieszczeń.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
ok. 760 m ³	z poddaszem – ok. 200 m ²	Oficina mieszkalno - gosp. kamienicy mieszczańskiej	Lokal użytkowy i mieszkalny
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja <u>Istniejąca dokumentacja techniczna budynku:</u> — PB. Aranżacja wnętrza salonu telewizyjno-radiowego – proj. inż. arch. Hanna Szczepkowska		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Stan techniczny bardzo dobry.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie ⇒ Uzupełnienie niewielkich ubytków tynku w elewacjach, malowanie elewacji	

<p>21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)</p> <p>- Rynek Wielki, Studium historyczno – konserwatorskie; opr. W. Zin, 1975 r., Archiw. WUOZ N0742</p> <p>- Studium historyczno- urbanistyczne do planu rewaloryzacji Zamościa, praca zbiorowa Pracowni Dokumentacji Naukowo- Historycznej, PPKZ O/w Lublinie, Lublin 1977 r.</p> <p>- Baranowska Z., Sygietyńska - Kwoczyńska H., Dokumentacja historyczno-konserwatorska, Warszawa 1965 r.</p> <p>- Badania architektoniczno-konserwatorskie prowadzone pod kier. W. Zina i M. Pawlickiego, 1972 r., t.VI</p>	<p>24. Uwagi różne.</p> <p>Decyzja o nadaniu nr rejestru : A/616 z dn. 14. 06.1972 r. dotyczy zabudowy posesji przy ul. Staszica 17, obejmującej kamienicę frontową przy ul. Staszica 17, dwie oficyny boczne oraz oficynę tylną przy ul. Żeromskiego 16. W rzeczywistości na posesji, oprócz kamienicy frontowej z kolistym aneksem we wsch. części elewacji pd., znajduje się budynek przy ul. Żeromskiego 16 – w jego rzucie można wyodrębnić 2 oficyny tylne, połączone w 1 budynek przed 1945 r.</p> <p>25. Opracował</p> <p>tekst ..... PDZ ALMA Jacek Sawiński 30.07.2006 <i>Sawiński</i></p> <p>plany i rysunki ..... PDZ ALMA Jacek Sawiński 30.07.2006 <i>Sawiński</i></p> <p>zdjęcia ..... PDZ ALMA Jacek Sawiński 30.07.2006 <i>Sawiński</i></p> <p>miejsce przechowywania negatywów: archiwum autora</p> <p>Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisu prawa autorskiego</p>
<p>22. Bibliografia</p> <p>Zarebska T, <i>Zamość – miasto idealne i jego realizacja</i> [w:] <i>Zamość miasto idealne. Studia z dziejów rozwoju przestrzennego i architektury</i> pod red. J. Kowalczyka, Lublin 1980,</p> <p>Baranowska Z., Sygietyńska H., <i>Rynek Zamojski w XVII w.</i>, w: <i>Kwartalnik Architektury i Urbanistyki</i>, 1967 r., z.1, s. 51 -73</p>	<p>26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)</p>
<p>23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)</p>	<p>27. Załączniki</p> <ul style="list-style-type: none"> * wkładka nr 1: cd. opisu, spis materiału fotograficznego, zdjęcia * wkładka nr 2: zdjęcia * wkładka nr 3: zdjęcia

1. Miejscowość ZAMOŚĆ	5. Obiekt (nazwa jak na karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
2. Gmina: Zamość	OFICyna TYLNA KAMIENICY FRONTOWEJ PRZY UL. STASZICA 17	cd. opisu, spis materiału fotograficznego, zdjęcia
3. Powiat: zamojski		
4. Województwo lubelskie		

BRYŁA: Budynek w ciągu zabudowy ulicznej, wydłużony na osi wsch.-zach. Dwukondygnacyjny, nakryty dwuspadowym dachem o krótszej połaci pn., z parami lukarn na obu połaciach dachowych. Wsch. część przyziemia przepruta arkadowym, szerokim przejazdem bramnym. W zach. części ściany pn. – niewielki, parterowy aneks, nakryty pulpitem dachem, oparty o odcinek muru rozdzielającego podwórka sąsiednich posesji.

ELEWACJE

Elewacja pd.- fasada: skomponowana regularnie, czteroosiowa. Ściana poprzedzona niskim cokołem licowanym płytami piaskowca. Parter budynku poziomo boniowany w tynku, zwieńczony wyładowanym, prostym gzymsem osłoniętym okapem z blachy. We wsch. części ściany szeroki otwór bramy – archiwolta w formie odcinka łuku pełnego; po stronie zach. – dwa prostokątne okna wsparte na wyładowanych odcinkach gzymsu parapetowego, podpartych parami kostkowych konsolk. Na gładko otynkowanym piętrze – cztery okna, umieszczone w osiach otworów dolnych; otworowi bramy odpowiadają dwa otwory okienne. Gzyms wieńczący wyładowany, wielokrotnie profilowany, poprzedzony szerokim pasem gładko otynkowanego fryzu. W połaci dachu dwie drewniane lukarny, nakryte dwuspadowymi daszkami.

Elewacja pn.- dwuczłonowa, dwukondygnacyjna, dwuosiowa, niesymetryczna, bez podziałów poziomych. Część wsch. wysunięta w formie płytkiego ryzalitu, od wsch. ograniczona lizeną. W przyziemiu ryzalitu – otwór bramy, na piętrze – okno. Zach. część ściany w przyziemiu – ślepa, na piętrze – okno. Otwory okienne piętra – duże, prostokątne, w profilowanych opaskach; parapety poprzedzone profilowanymi gzymsami podokiennymi. W zwieńczeniu ściany wyładowany, profilowany gzyms, gierzowany na osi lizeny. Na połaci dachu symetrycznie rozmieszczone dwie lukarny. W zach. narożniku ściany – parterowa dobudówka, nakryta pulpitem dachem skierowanym na wsch. Ściany aneksu gładkie, wsch. przepruta arkadą otworu drzwi, zwieńczone wyładowanym, profilowanym gzymsem.

WNĘTRZA: pozbawione zabytkowego charakteru przystosowane do współczesnych potrzeb mieszkaniowych.

INSTALACJE: elektryczna, wodno-kanalizacyjna, co – z sieci miejskiej.

SPIS MATERIAŁU FOTOGRAFICZNEGO

1. Widok budynku od pd.
2. Okno w przyziemiu fasady
3. Lukarna w pd. połaci dachu
4. Elewacja pn.
5. Wsch. fragment elewacji pn.
6. Zach. fragment elewacji pn. i elewacja pn. aneksu
7. Wsch. elewacja aneksu
8. Widok aneksu od pn.wsch.
9. Aneks i fragment muru rozgraniczającego podwórka – widok od pn.zach.
10. Wnętrze lokalu usługowego w przyziemiu budynku
11. Aneks łazienki (3)
12. Portal i drzwi do łazienki (3) z wnętrza kamienicy frontowej

2.

3.

4.

1. Miejscowość	ZAMOŚĆ	5. Obiekt (nazwa jak na karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
2. Gmina:	Zamość	OFICyna TYLNA KAMIENICY FRONTOWEJ PRZY UL. STASZICA 17	zdjęcia
3. Powiat:	zamojski		
4. Województwo	lubelskie		

5.

6.

7.

8.

9.

10.-

1. Miejscowość	ZAMOŚĆ	5. Obiekt (nazwa jak na karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
2. Gmina:	Zamość	OFICyna TYLNA KAMIENICY FRONTOWEJ PRZY UL. STASZICA 17	zdjęcia
3. Powiat:	zamojski		
4. Województwo	lubelskie		

11

12